

Kwartaalbericht

Vlaamse arbeidsmarkt

Januari 2024

In dit kwartaalbericht nemen we poolshoogte van de recentste stand van zaken van de Vlaamse arbeidsmarkt op vlak van werkzaamheid en werkloosheid, tewerkstelling en sectoren, en vacatures en krapte. Ook na toevoeging van gegevens voor de laatste maanden van 2023 blijft de globale conclusie overeind dat de Vlaamse arbeidsmarkt in het algemeen sterk presteert. De werkzaamheidsgraad is doorgestoomd naar een recordniveau, maar plafonneert de voorbije kwartalen wel vlak onder 77%. De werkloosheidsgraad lijkt uit te bodemen iets boven (een erg lage) 3%. De loontrekkende bevolking stijgt nog in omvang, zij het aan een vertragend tempo.

De eerder conjuncturele en voorlopende indicatoren geven intussen licht negatieve signalen af, zonder evenwel alarmerend te zijn. De uitzendactiviteit daalt licht sinds begin 2022. Het ondernemersvertrouwen blijft onder zijn gemiddelde niveau hangen. De aantallen ontvangen en openstaande vacatures zitten in een dalende lijn sinds respectievelijk de zomer en herfst van 2022. We constateren ook een stijging in het aantal werkzoekenden zonder werk (wzw) en een afname van hun uitstroom naar werk, met als belangrijke kanttekening dat er in hoofdzaak meer niet-beroepsactieven ingestroomd zijn in de wzw, terwijl het aantal werkzoekenden met een uitkeringsaanvraag licht gedaald is. De afname van het aantal openstaande vacatures, in samenspel met de toename van de werkzoekenden zonder werk in bemiddeling, zorgt voor een lichte ontspanning van de Vlaamse arbeidsmarkt. Toch blijven we in Vlaanderen geconfronteerd met een krappe arbeidsmarkt in historisch perspectief.

Werkzaamheid & werkloosheid

De vlucht naar immer nieuwe hoogten van het Vlaamse **trendniveau van de werkzaamheidsgraad** lijkt in 2023 voorlopig te zijn gestopt. Er is in het derde kwartaal van 2023 zelfs voor het eerst sinds het eerste kwartaal van 2021 een minimale daling op kwartaalbasis van 0,1 procentpunt (ppt), tot 76,9%. Ook voor België brengt 2023 alsnog geen verdere kwartaalgroei, hier blijft de werkzaamheidsgraad hangen op 72,0%. Tegenover het derde kwartaal van 2023 laten het Vlaams Gewest en België wel nog een jaargroei optekenen van respectievelijk +0,5 en +0,2 ppt.

Het EU-27-gemiddelde zet in 2023 daarentegen wel zijn opmars voort, tot 75,2% in het derde kwartaal. Hierdoor verkleint de voorsprong van het Vlaams Gewest ten opzichte van het Europese gemiddelde in een jaar van +2,0 ppt tot +1,7ppt.

Op vlak van geslacht zien we geen divergerende evoluties: zowel bij mannen als bij vrouwen is er een negatieve kwartaalgroei van -0,1 ppt, maar ook een positieve jaargroei van

+0,5 ppt. Wanneer we kijken naar de verschillende leeftijdsgroepen stellen we echter wel duidelijke verschillen vast. Zowel de 20- tot 24-jarigen als de 55-plussers realiseren een relatief hoge positieve jaargroei van hun werkzaamheidsgraad (respectievelijk +1,6 ppt en +2 ppt), terwijl de 25- tot 54-jarigen een lichte achteruitgang laten optekenen (-0,3 ppt). Met een werkzaamheidsgraad van 49,4% hebben de 20- tot 24-jarigen echter nog steeds hun precoronacrisisniveau (52,7%) niet bereikt, meer nog, voor het eerst in een jaar tijd is er ook op kwartaalbasis een negatieve groei (-0,3 ppt).

Ook de werkzaamheidsgraad van de kortgeschoolden bevindt zich nog niet op precrisisniveau (-2,6 ppt tegenover 55,1%), maar deze groep kan wel een sterke positieve jaargroei (+1,4 ppt) en kwartaalgroei (+0,4 ppt) voorleggen. De personen met een arbeidshandicap hebben eveneens het tij gekeerd. Sinds het tweede kwartaal van 2023 leggen zij, na drie negatieve jaargroecijfers op rij, andermaal positieve cijfers voor (+1,3 ppt op jaarbasis, +0,6 ppt op kwartaalbasis).

De evolutie van het **trendniveau van de werkloosheidsgraad** blinkt opnieuw uit in stabiliteit. Wat Vlaanderen betreft, blijft deze indicator nu al een jaar lang bijna ongewijzigd op een historisch laag niveau, met 3,3%. Ook voor België als geheel blijft dit cijfer vrij stabiel, en ligt het in het derde kwartaal van 2023 op 5,6%. De werkloosheidsgraad van personen met een migratieachtergrond fluctueert wel. In het laatste jaar daalt de werkloosheidsgraad van deze groep met -1,6 ppt tot 7,0%. De kortgeschoolden kunnen eveneens een duidelijke negatieve jaargroei voorleggen, hun werkloosheidsgraad daalt van 6,0% tot 5,2% (-0,8 ppt). Bij de 15- tot 24-jarigen was er wel een stijging, hun werkloosheidsgraad nam toe van 11% tot 11,7%.

De **werkzoekenden zonder werk** (wzw) noteren in december 2023 voor de veertiende maand op rij een positieve jaargroei (+14,4%), al is deze jaargroei sinds oktober wel licht aan het dalen. Over het volledige jaar 2023 bedraagt de gemiddelde jaargroei uiteindelijk +10,5%, hierdoor zijn er in december 2023 net geen 26 000 wzw meer dan een jaar eerder. De groei in het aantal wzw was in 2023 groter bij vrouwen (+14,7%), bij wie minder dan één jaar werkloos is (+27,0%) en bij personen met een migratieachtergrond (+30,2%). Het aantal wzw dat langer dan 2 jaar werkloos is (-7,1%), dat een arbeidsbeperking heeft (-5,0%) en dat 55 jaar of ouder is (-4,1%), nam daarentegen wel af.

Zoals we in de voorgaande kwartaalberichten reeds aanhaalden, is deze vastgestelde toename in het aantal wzw voornamelijk het gevolg van een sterkere instroom van nieuwe werkzoekenden. Het gaat hierbij bijna volledig om een toename van verplicht ingeschrevenen die voorheen tot de niet-beroepsactieven werden gerekend. Zo is er zelfs een lichte afname (-1%) van het aantal werkzoekenden met een uitkeringsaanvraag tussen december 2022 en december 2023.

De **uitstroom naar werk** van de (groeiende groep) wzw blijft consistent lager dan voor de COVID-19-crisis. Met uitstroompercentages van 11,3% in september, 9,6% in oktober en 8,3% in november ligt het verschil ten opzichte van dezelfde maanden in 2019 zelfs gemiddeld op -2,4 ppt. Tussen september 2022 en augustus 2023 lag dit verschil gemiddeld nog op -1,2 ppt. Over de laatste 12 maanden bedraagt de gemiddelde uitstroom naar werk 8,4%, dit is -0,7 ppt minder dan een jaar geleden. De sterkste terugval doet zich voor bij personen die minder dan één jaar werkloos zijn (-2,2 ppt), bij de min-25-jarigen (-1,9

ppt), bij wzw met een migratieachtergrond (-1,5 ppt) en bij hooggeschoolden (-0,9 ppt).

Naar de cijfers: werkzaamheid en werkloosheid >

Tewerkstelling & sectoren

Tussen het tweede en het derde kwartaal van 2023 bleef de Vlaamse **loontrekkende tewerkstelling** nagenoeg constant (+350 personen of +0,0%). De jaar-op-jaar vergelijking met het derde kwartaal van 2022 toont een lichte stijging met zo'n 4250 personen (+0,2%). Vergelijken met deze evolutie in koppen, was de evolutie in arbeidsvolume nog iets positiever: het aantal voltijds equivalenten steeg in het derde kwartaal van 2023 met +0,4% op jaarbasis.

De administratieve tewerkstellingscijfers op sectorniveau lopen een kwartaal achter op de algemene tewerkstellingscijfers van hierboven. Bekijken we sectorevoluties uitgedrukt in koppen, dan zien we dat in het tweede kwartaal van 2023 de loontrekkende tewerkstelling in de secundaire sector (industrie, bouw en energie) op hetzelfde niveau staat als in het tweede kwartaal van 2022 (+0,0%). In de tertiaire (commerciële diensten) en de quataire (publieke diensten) sector hebben we een tewerkstellingsgroei van respectievelijk +0,6% en +1,0%.

Opgesplitst naar subsector laat de sector 'onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging' (waaronder ook de dienstenchequetewerkstelling valt) de grootste procentuele jaar-op-jaar stijging van de tewerkstelling optekenen in het tweede kwartaal van 2023, met een toename van +4,5%. Daarna volgen consultancy (+4,1%), de informaticasector (+3,7%) en logistiek (+2,3%). Ook de sterk door COVID-19 getroffen horeca en toerisme kent een relatief hoge procentuele jaar-op-jaar stijging van de tewerkstelling, met een toename van +2,0%. Ten opzichte van het pre-COVID-19-niveau gaat het evenwel nog steeds om een daling van zo'n -1,1%.

De uitzendsector laat met -6,4% veruit de grootste jaar-op-jaar daling van de tewerkstelling optekenen in het tweede kwartaal van 2023. Ook de vervaardiging van transportmiddelen (-2,3%) en de kleinhandel (-1,8%) kenden tewerkstellingskrimp.

De grootste subsector, het onderwijs, kende een tewerkstellingsgroei van +1,7%. In de gezondheidszorg en de maatschappelijke diensten – twee andere belangrijke

publieke dienstensectoren – nam het aantal loon-trekkenden toe met respectievelijk +1,4% en +0,1%.

[Naar de cijfers: tewerkstelling en sectoren >](#)

Vacatures & krapte

In december 2023 registreerde de VDAB 20 636 **ontvangen vacatures**. Zowel op basis van het zuiver maandcijfer als op basis van het voortschrijdend gemiddelde stellen we een relatief forse daling in deze indicator vast ten opzichte van een jaar eerder. De daling op jaarbasis past in een langere reeks: de percentages zijn al sinds juli 2022 negatief, te verklaren door de periode van hoogconjunctuur in 2021 en 2022. Tegenover vier jaar eerder (december 2019, dit was kort voor de uitbraak van de coronapandemie) stellen we in december 2023 wel nog steeds een toename van +8,7% vast in het aantal ontvangen vacatures.

In eerdere updates van onze trendindicatoren herhaalden we meermaals de boodschap dat de groeivoet van het trendniveau van aantal ontvangen vacatures (= het voortschrijdend gemiddelde over de voorbije twaalf maanden) sinds maart 2022 in een dalende lijn zit. In februari 2023 werd de groei negatief en de daling werd de daaropvolgende drie maanden snel meer uitgesproken. Sinds juni 2023 situeert de daling zich tussen -16% en -14%. Net zoals in eerdere kwartaalberichten werden voornamelijk voor jobs die enige ervaring vereisen (-17,2%), jobs met ervaring (-16,6%) en jobs voor kortgeschoolden (-19,1%) minder vacatures geregistreerd. In december 2023 was er weinig verschil in de groeivoet voor vaste (-14,4%) en tijdelijke (-13,6%) jobs. De sectoren 'Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling' en 'openbaar besturen' zijn de enige twee van de tien grootste sectoren (in aantal werknemers) waar de ontvangen vacatures in de lift zitten: zij laten voor december 2023 een positieve jaargroei van het trendniveau optekenen van respectievelijk +64,5% en +6,9%. De toename in de sector uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling staat in contrast met de evolutie die we waarnemen bij de Federgonindex. Mogelijk werden deze jobs voorheen minder bij VDAB geplaatst, en is er nu een zekere inhaalbeweging bezig. In de acht andere sectoren was er een krimp, met 'transport, logistiek en post' (-29,9%) en 'informatie, media en telecom' (-32,5%) als negatieve uitschieters.

Het trendniveau van de **openstaande vacatures** zet in december 2023 de sinds november 2022 ingezette dalende

trend voort. Met een totaal van 61 682 openstaande vacatures vertoont deze indicator opnieuw negatieve groei-cijfers en dit in elk opzicht: -7,2% maand-op-maand, -11,0% op jaarbasis en -12,0% op basis van het trendniveau. Het aantal openstaande vacatures geraakt steeds verder verwijderd van de recordaantallen uit de periode maart-september 2022, toen er elke maand meer dan 80 000 openstaande vacatures werden geteld.

Deze dalende evolutie zorgt, in samenspel met het toene-mend aantal werkzoekenden zonder werk in bemiddeling, voor een **spanningsindicator** die opnieuw lichtjes toeneemt. In december 2023 waren er 2,3 werkzoekenden zonder werk in bemiddeling per openstaande vacature, waarmee opnieuw het niveau van januari 2022 werd bereikt. In historisch perspectief blijft de Vlaamse arbeidsmarkt echter erg krap.

[Naar de cijfers: vacatures en krapte >](#)

Ruben De Smet
Ines Penders
Boie Neefs
Gert Theunissen
Sarah Vansteenkiste
Steunpunt Werk